

Durvaság

Divat lett minél erősebb kifejezéseket használni. Jellemző, hogy maga a *durva*, *durván* is divatszóvá vált. A *k.r.v.a*, a *sz.r* és a még durvább szavak gátlástalan szerepeltetése nemcsak közönségessé, hanem egysíkúvá is teszi a beszédet. Számtalan szalonképes kifejezés van a kellemetlen minősítésére: *rossz*, *ehetetlen*, *elviselhetetlen*, *ocsmány*, *undorító*, *borzasztó*, *rettenetes* stb. Még az erős indulatot is le lehet vezetni durva kifejezések nélkül, választékosan. Gondoljunk eleink kacskaringós, ferdített-szépített szitkozódásaira, mint például: „*Azt a fűzfán fűtyülő rézangyalát!*”

A hatásvadász fogalmazás beemeli a durva és közönséges szavakat a választékos nyelvezetet igénylő szövegekbe is:

- o A villamossínek a Margit hídon már teljesen *elrohadtak*.

A *rohad* szó helyénvaló zöldségre vagy gyümölcsre vonatkoztatva, a sínek azonban csak *rozsdásodhatnak*.

- o Dőlni fognak a *röhögéstől*!

nevetéstől

A *röhög* közönséges szó, eredetileg a ló hangadására vonatkozik.

- o Az itt parkolók *pofátlanul* elfoglalták a mozgássérülteknek kijelölt helyet.

arcátlanul, szemtelenül, felháborító módon stb.

- o Azt ígérte, hogy a következő két évben nem *rúgnak ki* senkit; az adóellenőröket azonnal *kirúgták* állásukból.

elbocsát, elküld, felmond / kitesz, utcára tesz, eltávolít

- o A mai műsorban 2007 legprimitívebb, *legkülönbözőbb* bűnelkövetőiről lesz szó.

legostobább, legszerencsétlenebb, legbutább

A reklámok nyelvében különösen sok a kegyetlen bűncselekményeket idéző nyelvi elem. Negatív töltetű szavakkal kívánják fölhívni a figyelmet a pozitív tartalomra:

- o *Brutálisan lerúgtuk* az árakat!

- o *Brutális* vásár!

Lehetne: *hihetetlen*, *elképesztő*, *megdöbbentő*, *hatalmas árleszállítás* vagy *kedvezmény* stb.

Egy internetes hirdetésben a cukorbetegség ellen is hatásos gyógynövényt így ajánlották:

o *Gymnea sylvestris* – a cukorgyilkos.

A *gyilkos* szónak efféle felbukkanása angol minták hatását tükrözi (igen sok a *-kill*, *-killer* utótagot tartalmazó terméknev). Baktériumra vonatkoztatva még van értelme az ölés fogalmának, cukorral kapcsolatban viszont ostobaság. Helyette: *cukorcsökkentő*, *cukorfogyasztó*, *cukorsemlegesítő*, ha harci metaforára vágyunk, lehet *cukortól védő*, *cukorűző*, *cukorelles* stb.

A keménység, erőteljesség ízléses formában, közönséges szavak nélkül is éreztethető. A durva szóhasználat azért is veszélyes, mert hozzászokunk, s közben a szavak ereje elvész.